

PÁTRAČKA NA

SÍTI: Vyšetřovatel Frank Lünen (vpravo) zajišťuje důkazy, právník Clemens Rasch zapojuje justici.

Lovci pirátů

Ten, kdo si v Německu pravidelně stahuje hudbu z výměnných burz, by se měl mít na pozoru před takzvanými lovci pirátů. Ti totiž na objednávku hudebního průmyslu obžalovávají účastníky filesharingu – a jejich systém je velice efektivní. *Andreas Hentschel, autor@chip.cz*

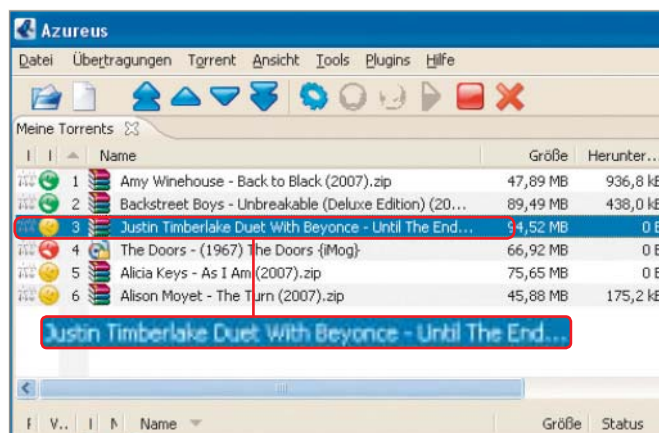
Před vchodem do rodinného domu nedaleko Osnabrücku zdraví kolemjdoucí figurka losa v kostýmu Santa Clause. Zřejmě ji někdo zapomněl uklidit, neboť je už hezkých pár týdnů po Vánocích. Za domovními dveřmi pravděpodobně bydlí hudební pirát, který prostřednictvím „peer to peer“ burzy BearShare dal jiným uživatelům k dispozici pro stažení 980 MP3 souborů. „Porušení autorského zákona v 980 případech“ – tak to stojí v trestním návrhu, který u sebe mají právě dorazivší úředníci kriminální policie. Mají za úkol zajistit počítač s pirátským zbožím, tedy „nástroj činu“. Kriminalisté zvoní u dveří.

Policisté se při těchto akcích spoléhají na soudního experta Franka Lüngena. Ten zná všechny výměnné burzy zvenku i zevnitř. Nikoli proto, že by je používal, nýbrž proto, že s nimi bojuje. Činí tak s až náruživou posedlostí. V posledním roce se zúčastnil 138 domovních prohlídek, autem najel po Německu 80 000 kilometrů, každou čtvrtou noc přespával v hotelu. Tento muž dobře ví, jak to vypadá v počítači, který je využíván ke sdílení souborů. Policie to většinou nezná. „Prohlídky často dělají pochůzkáři,“ říká Lünge. „Ti toho o počítačích moc nevědí a jsou přetížení. Tak volají mě. Jde to rychleji.“

Podezření: Ve složkách sto špičkových titulů

A pak tedy policie zazvoní. Otevírá muž kolem padesátky. Přátelské uvítání – s jedním z kriminálních úředníků se totiž zná z rybářského spolku. Tak to prostě na venkově chodí. „To musel udělat můj syn,“ domnívá se dvojnásobný otec, když se dozví, o co jde. Telefonuje své ženě, která je advokátkou. Šestnáctiletý mladík je ve škole, otec ho nechává vyvolat, po dvou minutách je syn na mobilu. Svě pécéčko dovoluje soudnímu znalci krátce prozkoumat a prozrazuje mu své heslo. Jinak mladík neříká nic. Ani nemusí. Zařídí to za něj později jeho matka, je koneckonců „od fochu“.

Lünge v PC skutečně nachází několik hudebních souborů, k jeho překvapení však legálně zakoupených. Není zde ale žádný nástroj pro výměnu. „Absolutně čistý.“ Je tu ještě další počítač? Sestřin notebook. Ten je plný hudby, ve složkách obsahuje tituly z „Top 100“. Typické výměnné objekty. To je podezřelé. Jenomže nástroje pro sdílení nejsou ani tady. Žádný BearShare, žádný LimeWire, žádný eMule, žádný BitTorrent klient. Nic. „Čas od času pořádá syn LAN party,“ říká otec. Že by běžela výměnná bur-

NEZÁKONNÁ VÝMĚNA HUDBY: Ten, kdo v Německu prostřednictvím filesharingových klientů nabízí skladby chráněné autorským právem, musí počítat s návštěvou policie.

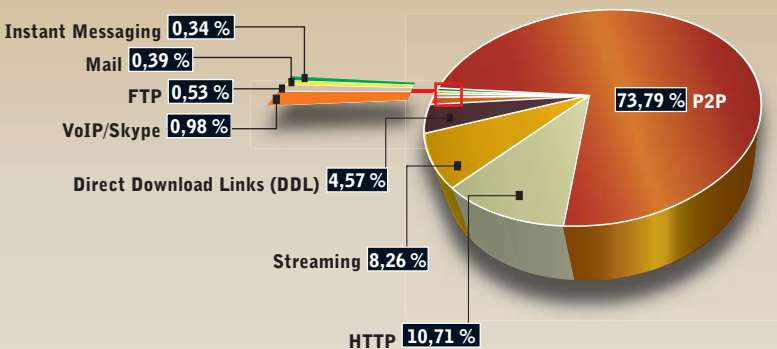
za u některého z jeho kumpánů? Možná. Domněnky však Lüngeovi nepomohou, potřebuje důkazy. Počítače tedy zůstávají u svých majitelů, Lünge odjíždí s nepořízenou. „Nevadí,“ myslí si, „člověk musí umět i prohrávat.“

Lünge ovšem neprohrává často. Včera nechal zabavit tři počítače, ještě dnes ráno další. Jeden muž uvolnil pro sdílení na LimeWire přes 1000 „empéetrojek“. Když vstoupila policie do jeho pokoje, roztrásla se mu kolena. Ano, zřejmě věděl, že dělá něco zakázaného, ale především ho zajímala otázka: „Odkud to víte?“ Vypátral to Lünge se svým týmem. Lünge je šéfem vyšetřovatelské agentury proMedia, která před čtyřmi lety vznikla z protipirátského oddělení společnosti Deutscher Phonoverband. Na zakázku mnoha německých hudebních firem pátrá proMedia po účastnících výměnných burz. Žádná záviděníhodná práce to není. Když Lünge po ránu poslouchá vzkazy z firemního záznamníku, často si musí vyslechnout i výhrůžky „obžalovaných“: „Lünge, já tě nenávidím“ patří k těm jemnějším...

Clemens Rasch je právník a Lüngeův společník. Ti dva jsou snad neúspěšnější lovci pirátů v Německu, každopádně však neaktivnější. Už před deseti lety bojovali proti „praburze“ Napster a jejím německým napodobitelům. Odebírali servery ze sítě – jenže za každý odpojený přibýly dva nové. Poslední tři roky žalují →

Webu vládnou výměnné burzy

Skoro tři čtvrtiny celosvětového datového provozu připadají na výměnné burzy. Naproti tomu prohlížení webových stránek představuje právě desetinu celkového objemu dat, maily zůstávají dokonce pod jedním procentem.

Favorité stahujících

Největší díl provozu v sítích P2P připadá na videa. Ačkoliv nejoblíbenějšími výměnnými objekty jsou MP3 soubory, skončily až na třetím místě – díky malému datovému objemu.

Video	79,17 %
Software	10,74 %
Audio	9,19 %
eBook	0,81 %
Obrázky	0,09 %

Zdroj: www.ipoque.de

SLEDOVÁNÍ NONSTOP:
Vyšetřovatelé agentury proMedia monitorují P2P sítě v trojsměnném provozu.

KOPÍROVACÍ STANICE:

Tento forenzní počítačový systém přijde na 10 000 eur. Pevné disky podezřelých zkopíruje tak, že na nich uložená data zůstanou i pak soudně využitelná.

→ Rasch a Lungen účastníky výměnných burz sami. Prvních 68 případů zaprotokolovali na 25 000 listech papíru, které vlastnoručně dověkli ke státnímu zástupci. Jako prvního odhalili jakéhosi učně z Chotěbuzi. Druhým byl učitel z Bádenska-Württenberska, který „empětrojky“ nejen stahoval z burz, ale hned je i masově vypaloval na CD. Pro své žáky.

„Každý má znát někoho, kdo zná někoho, kdo byl dopaden,“ neustále omílá Lungen. Tato věta často zaznívá i v jeho rozhovorech s Raschem. Advokát, který kromě práva studoval i hudbu a hraje na varhany, lituje, že ve společnosti chybí účta k duševnímu vlastnictví, zároveň se však diví naivitě většiny účastníků výměnných burz: „V obchodních domech krade tak málo lidí proto, poněvadž mají strach, že je při tom detektiv chytí. Na internetu se však uživatelé většinou domnívají, že jsou neviditelní.“

„Každý má znát někoho, kdo zná někoho, kdo byl dopaden.“

Frank Lungen, šéf vyšetřovatelů proMedia

Sledování výměnných burz v trojsměnném provozu

Neviditelní samozřejmě nejsou. Jen v roce 2007 zaprotokolovali Lungen a Rasch filesharing u 25 000 uživatelů. V každém z těchto případů podali návrh na potrestání. Zabývala se jimi a dosud zabývají státní zastupitelství v celém Německu. Až dosud došlo v asi 12 000 případech buď k odsouzení, nebo se obvinění dohodli s Raschem mimosoudně, tj. souhlasili s vyrovnáním. Ale ať už s účastí soudu, nebo bez ní: kdo obdrží od Rasche dopis, musí zaplatit. Přinejmenším pár set eur, ale

třeba i několik tisíc, podle toho, kolik MP3 souborů nabízel a jak velký je jeho příjem.

Pravděpodobnost, že pravidelný „nasávač“ hudby bude dopaden, je skoro stoprocentní. Přinejmenším v případě, že uvolnil sdílené adresáře neboli dovolil ostatním uživatelům, aby si stahovali hudbu uloženou na jeho disku. Od osmé hodiny ranní až do půl dvanácté v noci hledají pracovníci proMedia tyto soubory na všech populárních výměnných burzách. Pracují na tři směny, Lungen má místo až pro 34 vyšetřovatelů. Momentálně dochází na směnu asi deset osob.

Korektní zajištění důkazů za 10 000 eur

Vyšetřovatelé vypracovávají seznamy interpretů, kteří mají smlouvu s velkými německými hudebními firmami, a pátrají po účastnících výměnných burz, kteří tituly těchto umělců nabízejí. Musí přitom jít o pár stovek titulů, přesnou hranici však nikdo z Lungenova týmu nechce prozradit. Pokud uživatel tuto hranici překročí, vyšetřovatelé přesně zaprotokolují, ve které P2P síti kdy a která hudba a v jakém rozsahu byla nabízena. Vytvářejí „screenshoty“ kompletního seznamu hudby. Zachycují se přitom také IP adresy, neboť jenom jimi lze uživatele identifikovat. Dále se protokolují tzv. „hashy“ uživatelů – to jsou jakési digitální „otisky prstů“ vypočítané z P2P klienta a MAC adresy PC –, které poznají uživatele jako starého známého i v případě, že svou hudbu nabízí z jiné IP adresy.

Detektivové si stáhnou jako vzorek dva tituly, které si musí kompletně poslechnout, ať jde o teenagerský pop skupiny „Tokio Hotel“, nebo šlágr z repertoáru Andrey Bergové. Speciální „capture tool“ přitom zachycuje a protokoluje odesílatele i adresáta každého jednotlivého datového paketu. Taková důkladnost je nezbytná: musí se zcela jistě jednat o originální verzi skladby

Detektivové si stáhnou jako vzorek dva tituly, které si musí kompletně poslechnout, ať jde o teenagerský pop skupiny „Tokio Hotel“, nebo šlágr z repertoáru Andrey Bergové. Speciální „capture tool“ přitom zachycuje a protokoluje odesílatele i adresáta každého jednotlivého datového paketu. Taková důkladnost je nezbytná: musí se zcela jistě jednat o originální verzi skladby

PIRÁTSKÝ POČÍTAČ: Počítače s kradenou hudbou zabavuje policie. Pak jsou kvůli prozkoumání předány znalcům, jako je Frank Lungen.

a download musí zcela jistě pocházet od konkrétního podezřelého, jinak by proMedia se svými důkazy před soudem neuspěla.

Na naprostou jistotu klade Lungen důraz i jako odborný znalec. Když prozkoumává počítač na zakázku státního zastupitelství, používá kopii pevného disku. Tu pořizuje pomocí forenzního systému, jehož cena činí 10 000 eur a který nezmění ani jediný bit. „Jinak bych ještě mohl upadnout v podezření, že jsem někomu podstrčil pirátskou kopii,“ vysvětluje Lungen. Vzdor náročnosti postupu přistihnou vyšetřovatelé denně 120 až 150 účastníků výměnných burz, které dosud nemají ve své databance. Jejich data se dvakrát denně přehrávají na pevný disk a dopravují do kanceláře Clemense Rasche. Ten pak uvádí do pohybu kola justice.

Jak se zdá, úsilí obou lovců pirátů má výsledky. Lungen tvrdí, že u výměnných burz pozoruje úbytek aktivit: „Před rokem měl BearShare 1,2 milionu aktivních uživatelů. Dnes jich je už jen 400 000. A jsem přesvědčen, že naší zásluhou.“ To, že mnozí přecházejí k jiným systémům a používají přímé stahovače jako RapidShare, Lungenovi nevadí: „Momentálně jsou tam v bezpečí. Ale jednou je dostaneme také.“ Agentura proMedia disponuje rozhraním k RapidShare a adresáře s hudbou vymazává manuálně – bez konsekvencí pro odesílatele skladeb. V budoucnu chtějí Rasch a Lungen od provozovatelů RapidShare vymáhat logovací soubory odesílatelů. Díky ukládání dat do zásoby, jak říká Lungen, by zbylo více času na zjištění majitele přípojky. Z této tendence má radost i právník Clemens Rasch. „Vůbec není tak špatné, jestliže to případy trochu zkomplikuje,“ říká. „Sice tím narůstá náročnost, ale když pak některý z nich vybereme, půjde zaručeně o velkou rybu. A jakkoli to zní komicky, rád bych měl zase jednou co dělat s opravdovými piráty.“ *Andreas Hentschel* ■

Exploze výměny dat

Průtok dat měřený na síťovém uzlu DE-CIX dnes dosahuje až 300 GB/s – především kvůli využívání výměnných burz.

